BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII"

Anul al 55-lea
16 Pagini

EXEMPLARUL { În România 3 lei / În străinătate 6 lei

Nr. 325 Luni 28 Noembrie 1938
16 Pagini P IIII

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Un îndreptar

Cu prilejul desbaterilor unei legi administrative, un om de stat român a apreciat odinioară că nu este admisibil să se încredințeze conducerea prefecturilor și primăriilor la persoane din alte județe și localități; că aceasta ar constitui presupunerea jignitoare că nu s'ar găsi acolo nimeni vrednic de a le administra; că chiar dacă nu s'ar afla în organizațiile guvernamentale elementele necesare, ar trebui să se recurgă la personalitățile al căror spirit administrativ s'a afirmat în propriile lor gospodării sau în marile întreprinderi de folos obștesc.

Din recenta reformă administrativă și din unele numiri făcute după punerea sa în aplicare, se desprinde această tendință.

De sigur că generalizarea ei ar face posibilă experimentarea acestui sistem și ar stabili, prin rezultatele eventuale, până la ce punct el corespunde speranțelor.

Este însă tot atât de sigur că acele rezultate ar fi direct proporționale cu gradul în care s'ar renunța la vechiul specific administrativ, consistând în subordonarea intereselor generale celor parțiale, familiare sau personale, în selecționarea conducătorilor din alte puncte de vedere, decât meritele reale și decât „onestitatea în viața particulară și corectitudinea în viața publică", în care Petre Carp vedea odinioară sorții cei mai siguri ai unei regenerări administrative.

Presupunerea că dela oamenii ce se trag din județele și localitățile încredințate conducerii lor se poate aștepta mai mult decât dela cei străini de ele, întrucât le cunosc mai de aproape nevoile, pe care ei înșiși le resimt, este tot atât de întemeiată ca și aceea că personalitățile consacrate prin intelectualitatea, moralitatea și destoinicia exteriorizate în existența și activitatea lor sunt mai folositoare în serviciul țării decât cele lipsite de asemenea garanții.

In măsura în care s'ar îndeplini aceste două condițiuni esențiale, rezultatele ar corespunde așteptărilor despre o administrație cât mai bună.

Starea sănătății Papei s'a agravat brusc

Cetatea Vaticanului, 25 (Rador). — *Starea sănătății Papei s'a agravat brusc.*

Se constată fenomene asemănătoare cu acelea care au provocat criza de acum aproape doi ani prin care a trecut Sfântul Părinte: tulburări de circulație în general și slăbirea funcțiunilor inimii în special.

Azi dimineață Papa a leșinat. Profesorul Milani, chemat imediat la căpătâiul bolnavului, a recomandat un repaos complect.

După examenul medical, a fost chemat cardinalul Lauri, care are misiunea de a da Sfântului Părinte ultima împărtășanie. Cardinalul Lauri a rămas mai bine de o oră alături de Suveranul Pontif.

Profesorul Milani nu părăsește o clipă căpătâiul Papei.

Sfântul Părinte este instalat într'o cameră dela etajul al treilea. Lângă patul său se află un călugăr.

In afară de medicul curant și de cardinalul Lauri, care a dat Papei împărtășania, nimeni nu poate pătrunde în apartamentele pontificale, nici chiar sora acestuia, d-na Camilla Ratti, sosită la Vatican imediat după răspândirea știrii. Se știe că nici la prima sa boală Papa nu a primit pe niciun membru al familiei sale.

PAPA PIUS XI

Telegramele sosite în cursul nopții, în pag. 9-a.

D. Chamberlain și lordul Halifax s'au inapoiat la Londra

Comentariile presei engleze și franceze asupra conversațiilor dela Paris, în pag. 9-a

Monumentul lui I. I. C. Brătianu, care va fi desvelit azi Duminică.

Monumentul lui Ion I. C. Brătianu

Recunoștința este memoria inimei și numai omul și popoarele cu suflet au memorie.

Spun aceasta astăzi, — când se inaugurează monumentul săpat în piatră al lui Ion I. C. Brătianu, al aceluia care va purta de-a lungul veacurilor titlul de a fi fost unul din principalii făuritori ai României Mari, — pentru ca monumentul acesta în care se concretizează în oarecare măsură recunoștința contimporanilor, — venită poate prea târziu după marile lui înfăptuiri, — să servească drept o veșnică luare aminte celor cari ar fi înclinați să nu țină pe deplin seama de cine a fost și ce a realizat, în timpul scurtei sale vieți, OMUL, ROMÂNUL ION I. C. BRĂTIANU.

Vârfurile munților înalți nu se văd de cât din depărtare și faptele oamenilor, destinați să lase o dâră în istoria popoarelor lor, nu apar în toată strălucirea lor de cât în perspectiva timpului.

Cunoscător profund al sufletului omenesc, grație lungilor sale meditații în mediul isolat și liniștit al casei părintești, plină de amintiri, de la Florica — isolare în care răutatea unora din contimporani vedea adesea ori o desinteresare aristocratică de viața publică — Ion I. C. Brătianu a înțeles mersul vremei, a știut să-și aleagă colaboratorii și să aștepte cu încredere și cu hotărâre ceasul acțiunei, ceasul marilor înfăptuiri.

Puțini ca el au avut parte de critica pătimașă a adversarilor, într'o epocă în care libertatea presei era adesea ori pusă în serviciul resentimentelor politice personale. Liberal convins și cunoscător al istoriei trecutului românesc, când orice libertate de gândire și de exprimare a ei era suspendată, el nu a îngăduit nici un fel de stânjenire a presei, știind că chiar cele mai nepermise licențe ale unora din reprezentanții ei nu pot face răul pe care l-ar aduce strangularea completă a ei. Ion I. C. Brătianu știa, de la marele său părinte și de la colaboratorii lui, că de foarte multe ori presa — cu toate slăbiciunile ei, în care se oglindeau oamenii și vremea lor — a înlesnit o guvernare sănătoasă și a contribuit în largă măsură la stăvilirea abuzurilor intrate în moravuri, grație unei îndelungate stăpâniri streine.

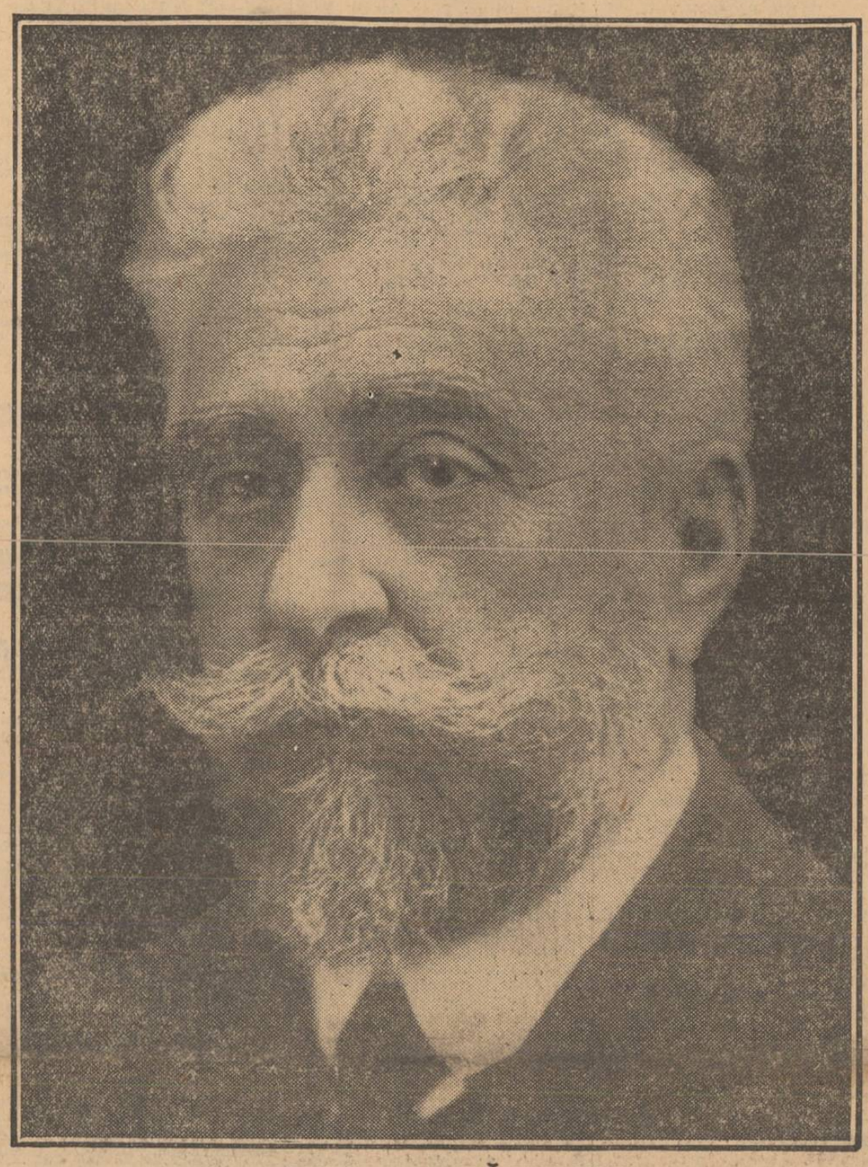

ION I. C. BRĂTIANU

Am avut prea puține ocazii să fiu în apropierea lui Ion I. C. Brătianu, dar în puținele mari ocazii, în care l-am putut apropia, mi-am dat seama de întinderea și profunzimea cunoștințelor lui, de judecata lui sănătoasă, de sufletul lui bun și mai ales de purtarea aleasă și plină de delicatețe pe care o arăta față de oameni și de evenimentele în desfășurare.

Ceeace m'a impresionat în deosebi la el au fost modestia în care trăia și stăpânirea de sine în momente grele, când calmul și buna dispoziție, aparente, acopereau sbuciumul interior și-i permiteau să ia hotărîrea cea bună.

In grelele împrejurări prin care a trecut neamul nostru, numai existența unor oameni ca Ion I. C. Brătianu ne-a dat putința să învingem greutățile și ne îndreptățește regretul pe care-l provoacă dispariția lor prea timpurie dintre noi.

Monumentul ce se desvelește azi, în mica piață publică în care s'a înglobat și grădinița casei lui, se datorește în bună parte străduințelor aceleia care a fost tovarășa zilelor lui, DOAMNA ELIZA BRĂTIANU, care n'a cruțat nici o oboseală spre a realiza ceva care să caracterizeze și OMUL și OPERA LUI.

Cum nimeni altul mai bine ca această cultă, modestă și nobilă soție n'a cunoscut gândurile, sufletul și înclinările lui Ion I. C. Brătianu, d-na Eliza Brătianu a socotit că o bogată și completă bibliotecă istorică — pentru desăvârșirea căreia domnia-sa nu se dă înlături dela nici un sacrificiu — și impresionantul monument, conceput de ea și așezat în curtea acestei biblioteci, reprezintă una din laturile de unde se pot vedea și omul și frământările lui sufletești.

Generațiile viitoare, cu cât va trece timpul, vor vedea pe Ion I. C. Brătianu în toată splendida lui creație și-și vor face datoria. Cei de azi suntem însă datori recunoștință doamnei Eliza Brătianu și celor cari s'au străduit alături de ea pentru ca un moment mai de vreme să ne amintească, să nu uităm omul și opera lui.

STELIAN POPESCU

Principiul etnic domină

Opinia publică mondială începe să vadă limpede jocul Ungariei și să descopere adevăratele ei intenții.

Agenția Rador ne-a transmis aseară următoarea telegramă din Berlin:

Berlin, 25 (Rador). — Ocupându-se de chestiunea Rusiei Subcarpatice, ziarul „Frankfurter Zeitung" combate, în numărul său de eri, principiul istoric invocat de Ungaria și arată că ungurii nu pot duce lupta pe baza principiului istoric, deoarece principiul etnic s'a dovedit mai tare. El este acela care a făcut să se sfărâme la Trianon frontierele istorice ale Ungariei.

In concluzie, ziarul arată că opinia publică ungară pare a nu fi învățat — ȘI SUNT PUȚINE SPERANȚE CA VA INVAȚA VREODATA — să facă deosebire între istorie și politică și să distingă ceeace a fost acum o mie de ani de ceeace este astăzi.

Majoritatea presei germane publică articole în acelaș sens.

Ceeace susține astăzi presa germană am arătat noi de ani de zile. Ungaria confundă istoria ei, care a fost întemeiată secole dearândul pe dominațiuni în disprețul ori cărui principiu etnic și al oricărui sentiment de dreptate, cu realitățile politice și etnice și nu vrea să înțeleagă, după cum spune presa germană, că ceeace a fost acum o mie de ani nu mai poate fi astăzi după ce tratatul dela Trianon a sfărâmat pe temeiul principiului etnic frontierele istorice ale Ungariei.

De altfel, nu numai presa germană, în marea ei majoritate se ridică astăzi împotriva pretențiunilor așa zise „istorice" ale Ungariei.

Acum câteva zile, un distins ziarist italian, d. Giovanni Ansaldo, directorul ziarului „Il Telegrafo" scrie următoarele:

„Revizionismul maghiar, cu formidabila lui publicitate, nu era întemeiat pe principiul naționalităților, ci pe concepția mistică și medievală a Coroanei Sf. Ștefan și a monarhiei apostolice maghiare, care tindea să regrupeze în jurul Colinei sacre din Buda, teritoriile luate de urmașii lui Arpad, fără să țină seamă dacă aceste teritorii erau locuite de o populație care nu era maghiară".

„Mistica" maghiară nu este de fapt decât mistica

(Continuare în pagina 2-a)

Europa merge spre consolidare

Importanța întrevederii M. S. Regelui cu cancelarul Hitler

Praga, 25 (Radio-Central). — „Narodni Politica" publică, în legătură cu vizitele M. S. Regelui Carol II în Europa, un articol în care spune că Suveranul român s'a evidențiat în ultima criză europeană printr'o politică de o deosebită superioritate, fermitate și o evaluare exactă a situației. M. S. Regele Carol II a întreprins acum o călătorie diplomatică foarte importantă. In special, întrevederea dintre Suveranul român și cancelarul Hitler, dela Obersalzberg, are o importanță deosebită. Este sigur că cei doi șefi de stat au avut un schimb de păreri asupra situației economice și politice din Sud-Estul Europei. Este necesar să se sublinieze că la Obersalzberg s'au consfătuit doi bărbați cari nu se tem de răspundere. M. S. Regele Carol a influențat și mai înainte politica externă a României și conduce acum, cu mână fermă, soarta României, lucrând în mod strălucit pentru binele și fericirea ei. Nu există niciun dubiu că România contează pe colaborarea cu Germania, dar în acelaș timp se gândește la păstrarea independenței ei, în special în cadrul Înțelegerii Balcanice.

„Slowenski Hlass" spune că nu există niciun dubiu că vizitele M. S. Regelui Carol în Europa și în special întrevederea amicală cu cancelarul Hitler vor rămâne fără influență asupra evenimentelor europene în general și asupra Cehoslovaciei în special. Cehoslovacia trebue să fie recunoscătoare M. S. Regelui Carol II, pentru inițiativa și generozitatea cu care a întreprins această mare acțiune.

„Ceske Slovo" spune, într'un articol intitulat „România pentru o colaborare strânsă cu Germania", că ziarul „Daily Herald" l-a declarat pe M. S. Regele Carol II ca cel mai mare om de stat din Europa centrală. Suveranul român este convins că Europa merge spre o consolidare, a cărei bază va fi un acord între cele patru mari puteri.

INSEMNĂRI

O NOBLEȚĂ CARE NU TREBUIE UITATĂ...

In marele atelier tipografic al ziarului nostru, stau zilnic, — un bun răstimp —, între niște mici prieteni: sunt ucenicii sau elevii, viitorii lucrători în arta grafică. Vioi și neastâmpărați, aleargă printre linotype și „regale", sau apasă „valul" și facem mare haz când din atingerea cu atâta cerneală se aleg cu câte o pereche de mustăți sau cu câte o pată pe vârful nasului...

Ucenicii lipsesc, cu rândul, anumite zile pe săptămână, ducându-se la școala anume înființată de ministerul muncii pentru ei. Și a doua zi, — ca prieteni ce suntem, — stăm de vorbă: discutăm despre profesori, despre lecțiile de aritmetică și geometrie, de istoria și geografia țării, cași despre lecțiile de limba franceză.

Am convingerea că școlile de ucenici, frecventate de copii ai satelor sau ai nevoiașilor dela orașe, sunt, — prin definiție, — un minunat instrument de păstrare și lărgire a cunoștințelor din cursul primar. In programul lor trebuie adăogat însă un curs special, care nu face numai decât necesară o catedră nouă: Elevul trebuie învățat să simtă mândria de a fi meseriaș; mai precis, trebuie să aibă conștiința rolului de seamă, ai lucrătorului bine pregătit, în viața socială. Inalta chemare, de totdeauna, a muncii frumos și cu drag făcute, trebuie infiltrată, ca element de bază, în sufletul tânărului meseriaș.

Thomas Carlyle, în tăcuta izolare de pe culmea căreia a interpretat eroicul în viața omenească, amintea tuturor, — cu mândrie ca pe un titlu de noblețe, — că părintele sau n'a fost decât un bun zidar, care știa să lucreze case trainice... — M. Negru.

SCRISORI DIN ROMA

RELAȚIILE ITALO-FRANCEZE

de N. de ALDISIO

Roma, Noembrie

D. André François Poncet sosește la Roma spre a reprezenta republica franceză pe lângă Curtea italiană, după doi ani dela plecarea predecesorului său, contele de Chambrun, care a avut loc la sfârșitul lui Octombrie 1936. In acest răstimp, palatul Farnese a fost girat de d. Jules Francois Blondel, ministru plenipotențiar, în calitatea de însărcinat de afaceri. Sarcina sa nu era ușoară, din cauza complexității problemelor internaționale care se puneau și în care Italia era direct interesată. Dar d. Blondel s'a achitat de sarcina sa într'un mod care a dat deplină satisfacție ministerului de externe francez care l-a susținut necontenit cu încrederea sa și care a fost exact informat asupra politicii italiene, asupra evoluției ei din ce în ce mai marcate în sensul axei Roma-Berlin, asupra consolidării acestui sistem și asupra tărâmurilor pe care trebuia să se afirme. Cercurile răspunzătoare franceze nu s'au putut îndoi o singură clipă de ceeace avea să fie atitudinea guvernului fascist întâi față de Anschluss și apoi față de criza cehoslovacă. In acelaș timp, d. Blondel a putut, în ciuda atâtor dificultăți și fricțiuni, să întrețină cu contele Ciano, ministrul afacerilor străine, relații care au fost totdeauna pline de cea mai mare cordialitate și de aceea plecarea sa lasă multe regrete în societatea romană, ca și printre membrii corpului diplomatic.

Venind dela Berlin, d. André Francois Poncet este perfect inițiat asupra politicii axei și din acest punct de vedere n'are nimic de învățat la Roma. Iată de ce deslegarea sa este deosebit de fericită. Ea este fericită deasemeni, pentrucă succesorul contelui de Chambrun se numără printre cei mai buni diplomați francezi: el are o foarte mare competință împreună cu o activitate și un tact care s'au dovedit de atâtea ori, în timpul șederii sale în capitala Germaniei. Dar care este situația pe care o găsește d. François Poncet în clipa când își ia noua sa sarcină? E de ajuns să o schițăm în linii mari, pentru ca să se vadă caracterul dificil al misiunii sale. Italia face acum bloc cu Germania. Presa fascistă cea mai autorizată nu ascunde de fel că cele două puteri ale axei revendică o poziție preponderentă în Europa centrală și balcanică. Acordurile italo-britanice dela 16 Aprilie trecut vor intra în vigoare zilele acestea. Pactul anticomintern germano-italo-nipon leagă Italia și Ger-

(Continuare în pag. 2-a)

MAIORUL BODENSCHATZ

trimisul special al mareșalului Göring la Londra, s'a înapoiat la Berlin

Grija de cei mici

de N. BATZARIA

Apelul făcut de d. general doctor N. Marinescu, ministrul sănătății, în favoarea copiilor dela sate, a trezit un interes mai viu și o atenție mai mare asupra atât de importantei chestiuni sociale și naționale, cum netăgăduit este situația sanitară a copiilor, adică a viitorilor cetățeni ai țării.

Se știe că suntem printre popoarele cele mai prolifice din Europa. Cel puțin așa reiese din datele publicate de institutul nostru demografic. Din aceleași date reiese că, aci, în țară, elementul etnic românesc este superior, în ce privește proporția de nașteri, asupra elementelor minoritare.

Iată deci două stări de fapt îmbucurătoare. Vine însă partea cealaltă a medaliei, care întunecă sentimentele de mulțumire și de bucurie. Pe această parte a medaliei, citim mai întâi că în frumoasa și bogata provincie a Banatului — o provincie de graniță, să nu se uite — elementul românesc e deficitar, mortalitatea întrecând nașterile.

E drept că în aceiași situație deficitară se găsesc și șvabii, elementul minoritar numericește cel mai important din Banat. Insă, de vreo câțiva ani încoace, datorită unei propagande susținută, al cărei leit-motiv este necesitatea de întărire a germanismului, echilibrul demografic în populația șvăbească e pe punctul de a fi restabilit.

(Continuare în pag. 2-a)